

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 192/2025
25.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирољуба Томића, председника већа, Татјане Вуковић, Гордане Којић, Милене Рашић и Дијане Јанковић, чланова већа, са саветником Ирином Ристић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Драгана Томића и др, због продуженог кривичног дела пореска утаја у саизвршилаштву из члана 229. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. и 61. став 1. и 5. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљених Драгана Томића и Јанош Блашка – адвоката Ђурђевке Младеновић Живковић, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Врбасу К-170/18 од 07.11.2023. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 172/24 од 28.11.2024. године, у седници већа одржаној дана 25.02.2025. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Драгана Томића и окривљеног Јанош Блашка – адвоката Ђурђевке Младеновић Живковић, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Врбасу К-170/18 од 07.11.2023. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 172/24 од 28.11.2024. године, у односу на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 1) и члана 439. тачка 2) Законика о кривичном поступку, док се у преосталом делу захтев за заштиту законитости браниоца окривљених **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врбасу К-170/18 од 07.11.2023. године окривљени Драган Томић и Јанош Блашко оглашени су кривим због извршења продуженог кривичног дела пореска утаја у саизвршилаштву из члана 229. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. и 61. став 1. и 5. КЗ („Службени гласник Републике Србије“, број 72/2009) и осуђени:

- окривљени Драган Томић на казну затвора у трајању од 4 године и новчану казну у износу од 1.000.000,00 динара коју је дужан да плати у 10 једнаких месечних рата рачунајући од дана правноснажности пресуде, односно у 10 једнаких месечних рата од по 100.000,00 динара, а све у року од 10 месеци од правноснажности пресуде,
- окривљени Јанош Блашко на казну затвора у трајању од 3 године и новчану казну у износу од 800.000,00 динара коју је дужан да плати у 10 једнаких месечних рата

рачунајући од дана правноснажности пресуде односно у 10 једнаких месечних рата од по 80.000,00 динара, све у року од 10 месеци од дана правноснажности пресуде. Уколико окривљени не плате означене новчане казне у одређеном року, суд ће исте заменити казном затвора тако што ће за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора, с тим да казна затвора не може бити дужа од 6 месеци. Истом пресудом на основу члана 91. и 92. КЗ од окривљених Драгана Томића и Јанош Блашка одузета је имовинска корист прибављена извршењем кривичног дела у износу од 168.391.911,00 динара коју су дужни солидарно да уплате у року од једне године од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења, на рачун Основног суда у Врбасу. Одлучено је и о трошковима кривичног поступка, а како је то ближе опредељено у изреци пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 172/24 од 28.11.2024. године делимично је усвојена као основана жалба браниоца окривљеног Драгана Томића само у делу одлуке о кривичној санкцији и пресуда Основног суда у Врбасу К-170/18 од 07.11.2023. године преиначена, тако што је Апелациони суд у Новом Саду окривљеног Драгана Томића због продуженог кривичног дела пореска утаја у саизвршилаштву из члана 229. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. и 61. став 1. и 5. КЗ, за које је том пресудом оглашен кривим осудио на казну затвора у трајању од 3 године и 6 месеци и новчану казну у износу од 1.000.000,00 динара коју је дужан да плати у року од 10 месеци од дана правноснажности пресуде, у 10 једанких рата, а уколико окривљени не плати новчану казну у одређеном року суд ће је заменити казном затвора, тако што ће за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора, с тим да казна затвора не може бити дужа од 6 месеци, док је у преосталом делу жалбу браниоца окривљеног Драгана Томића и окривљеног Јанош Блашка, као и жалбу јавног тужиоца Основног јавног тужилаштва у Врбасу одбио као неосноване и првостепену пресуду у непреиначеном делу потврдио.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднела је заједнички бранилац окривљених Драгана Томића и Јаноша Блашка – адвокат Ђурђевка Младеновић Живковић, због повреде закона из члана 438. став 2. тачка 1), члана 439. тачка 2) и члана 441. став 3. ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев за заштиту законитости, побијане пресуде укине и предмет врати на поновно одлучивање Основном суду у Врбасу или исте преиначи и окривљене ослободи од оптужбе. Стављен је и предлог да се одложи извршење казне.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости заједничког браниоца окривљених је неоснован у односу на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 1) и члана 439. тачка 2) ЗКП, док је у преосталом делу недозвољен.

Заједнички бранилац окривљених као разлог подношења захтева истиче повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, коју образлаже наводима да је у погледу кривичног дела које је предмет оптужбе примењен закон који се не може применити. Наиме, по ставу одбране, ако су првостепени и другостепени суд утврдили да је ПД „Александра“ ДОО, па самим тим и окривљени, неосновано користили ПДВ по рачунима добављача као претходни, онда таква радња не представља кривично дело пореска утаја, већ кривично дело неосновано коришћење претходног ПДВ-а из члана 173а Закона о пореском поступку и пореској администрацији.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости заједничког браниоца окривљених се, по оцени Врховног суда, не могу прихватити као основани.

Кривично дело пореска утаја из члана 229. став 1. Кривичног законика чини онај ко у намери да он или друго лице потпуно или делимично избегне плаћање пореза, доприноса или других прописаних дажбина, даје лажне податке о стеченим приходима, о предметима или другим чињеницама које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза или ко у истој намери, у случају обавезне пријаве, не пријави стечени приход, односно предмете или друге чињенице које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза или ко у истој намери на други начин прикрива податке који се односе на утврђивање наведених обавеза, а износ обавезе чије се плаћање избегава прелази милион динара, док је ставом 3. истог члана прописано да овај облик кривичног дела постоји ако износ обавезе из става 1. овог члана чије се плаћање избегава прелази износ од 7.500.000,00 динара (седаммилионапетстохиљадединара).

У конкретном случају, правноснажном пресудом окривљени су оглашени кривим да су у периоду од 14.09.2010. до 07.09.2012. године у Кули, способни да схвате значај свог дела и да управљају својим поступцима, свесни свог дела и хтели његово извршење, заједно, Драган Томић као оснивач и лице које је фактички водило пословање Привредног друштва „Александра“ ДОО Кула и Јанош Блашко као директор и законски заступник тог привредног друштва, у намери да делимично избегну плаћање пореза, давали лажне податке о чињеницама које су од утицаја за утврђивање таквих обавеза, а износ обавеза чије се плаћање избегава прелази 7.500.000,00 динара, на штету буџета Републике Србије, коишћењем истог трајног односа, јединства места извршења дела, истоврсног предмета дела и са јединственим умишљајем, а на начин ближе опредељен у тачкама 1, 2 и 3 изреке пресуде.

Како из чињеничног описа дела у изреци првостепене пресуде произилазе сва објективна и субјективна обележја кривичног дела пореска утаја у продуженом трајању из члана 229. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. и 61. КЗ, за које су окривљени и оглашени кривим, то су наводи захтева за заштиту законитости заједничког браниоца окривљених, којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, оцењени као неосновани имајући у виду да окривљенима изреком правноснажне

побијане пресуде није стављено на терет да су неосновано користили ПДВ по рачунима добављача као претходни, како то бранилац погрешно наводи у поднетом захтеву за заштиту законитости.

Из изнетих разлога неосновани су наводи захтева за заштиту законитости којима се указује на повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП.

Бранилац окривљеног у захтеву за заштиту законитости, иако не нумерише, указује на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП наводима да је кривично дело пореска утаја из тачке 3) изреке првостепене пресуде за утајени ПДВ у износу од 1.400.437,70 динара било апсолутно застарело у време доношења првостепене пресуде, јер овај износ утајеног пореза представља кривично дело из члана 229. став 1. КЗ, за које апсолутна застара наступа за 10 година, што је 01.07.2022. године, а првостепена пресуда Основног суда у Врбасу К-170/18 је донета 07.11.2023. године.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости Врховни суд оцењује као неосноване, а ово из следећих разлога:

Одредбом члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП је прописано да битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако је наступила застарелост кривичног гоњења или је гоњење искључено услед амнестије или помиловања или је ствар већ правноснажно пресуђена или постоје друге околности које трајно искључују кривично гоњење.

Продужено кривично дело за које је окривљени правноснажно оглашен кривим, побијаном првостепеном пресудом, обухвата кривична дела чије је битно обележје одређени новчани износ, па се стога у смислу члана 61. став 5. КЗ, има сматрати да је продуженим делом остварен збир износа остварених појединачним делима, а што очигледно произилази из изреке и образложења првостепене пресуде. С тим у вези је и правна квалификација наведеног продуженог кривичног дела извршена према свеукупном збиру новчаних износа остварених појединачним радњама. У том случају застарелост кривичног гоњења код продуженог кривичног дела почиње тећи од момента када је предузета радња последњег дела које је обухваћено продуженим кривичним делом, а рок се одређује према правној квалификацији која је прихваћена за продужено кривично дело.

Из изреке првостепене одлуке Основног суда у Врбасу К-170/18 од 07.11.2023. године, произилази да је првостепени суд у пресуди сабрао износе из појединачних радњи, односно појединачних кривичних дела, што представља обележје кривичног дела пореска утаја из члана 229. став 3. у вези става 1. Кривичног законика и на тај начин дошао до збирног износа, који представља постигнуту имовинску корист, имајући у виду да су радње окривљених обухваћене јединственим умишљајем, који произилази из изреке првостепене пресуде, због чега се појединачне радње, односно појединачна кривична дела не могу раздвајати, већ се застарелост кривичног гоњења, сходно одредби члана 61. став 5. КЗ, рачуна од последње предузете радње која је

извршена дана 07.09.2012. године, а која није застарела у време доношења првостепене одлуке, односно није застарела ни до доношења другостепене одлуке. Како су окривљени првостепеном пресудом оглашени кривим да су у временском периоду од 14.09.2010. године до 07.09.2012. године, извршили продужено кривично дело пореска утаја из члана 229. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. и 61. КЗ („Службени гласник Републике Србије“ број 72/09) у вези члана 33. и 61. КЗ, а према истом закону прописана казна затвора је од две до десет година и новчана казна, то произлази да у конкретном случају, у смислу члана 103. тачка 3) КЗ у вези члана 104. тачка 6) КЗ, апсолутна застарелост кривичног гоњења није наступила у моменту доношења првостепене одлуке (апсолутна застарелост би наступила истеком дана 07.09.2032. године), како се неосновано истиче у поднетом захтеву, те доношењем побијаних правноснажних пресуда, није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

Поред изнетог, бранилац окривљених као разлог подношења захтева нумерише повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и као незаконите доказе означава 24 рачуна издата од стране „Алфа тим траде“ у периоду од 09.04 до 07.09.2012. године у укупном износу од 134.046,681,54 динара, са исказаним ПДВ-ом у износу од 20.447.798,90 динара и налаз и мишљење вештака економско-финансијске струке Оливере Шапурић од 13.10.2016. године. Наведену повреду закона бранилац образлаже наводима да не постоји пословна документација ПД „Алфа тим траде“ као добављача, већ је наведене рачуне издало ПД „Алфа тим траде“ ДОО из Ниша, односно да сматра да део налаза и мишљења вештака који се односи на кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. КЗ представља незаконит доказм у овом кривичном поступку - кривично дело пореска утаја.

На описани начин, по ставу овог суда, бранилац само формално означава повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП која је законом дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца, док у суштини указује на повреду закона из члана 440. ЗКП, јер оспорава идентитет добављача и доказну снагу означеног налаза и мишљења.

Поред изнетог, бранилац као разлог подношења захтева за заштиту законитости означава повреду закона из члана 441. став 3. ЗКП, коју образлаже наводима да је од окривљених одузета имовинска корист у износу од 168.391.911,00 динара, а да према образложењу наведене пресуде утајени порез треба да плати правно лице, јер окривљени нису обвезници ПДВ ни пореза на доходак грађана, а при томе је имовинска корист утврђена паушално и незаконито, као и да нема доказа да су окривљени као физичка лица присвојила наведени износнити да је тај износ представљао приход правног лица.

По ставу Врховног суда, на описани начин бранилац, такође, само формално означава повреду закона из члана 441. став 3. ЗКП, која је законом дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости, док у суштини указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, односно повреду закона из члана 440. ЗКП.

Приликом образлагања повреде закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, иако не нумерише, бранилац указује и на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП јер сматра да у радњама окривљених нема елемената кривичног дела пореска утаја из члана 229. став 3. КЗ. Међутим, и ову повреду закона бранилац образлаже оспоравајући утврђено чињенично стање наводима да окривљени нису порески обвезници ПДВ приликом набавке робе, да нису утајили незаконит приход ни расход, да су поднели благовремено пореске пријаве па ПППДВ, да не постоје лажни подаци о набавци робе, због чега не могу сносити одговорност за евентуалне незаконитости у раду и располагању новцем трећих лица, а овде конкретно својих добљавача.

Међутим, повреда закона из члана 440. ЗКП не представља законом дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца, због чега је Врховни суд захтев за заштиту законитости заједничког браниоца окривљених адвоката Ђурђевке Младеновић Живковић у напред наведеном делу оценио као недозвољен.

Из изнетих разлога, Врховни суд је, на основу члана 491. став 1. и члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП, донео одлуку као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Ирина Ристић, с.р.

Председник већа-судија
Мирољуб Томић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић